AÑA 10

4

APRIL 1979

skol & komunidat

SINDIKATO DI MAESTRONAN DI ARUBA SIMAR

Kontinuashon entre-vista simultaneo ku e partidonan politiko, pag. 1

•

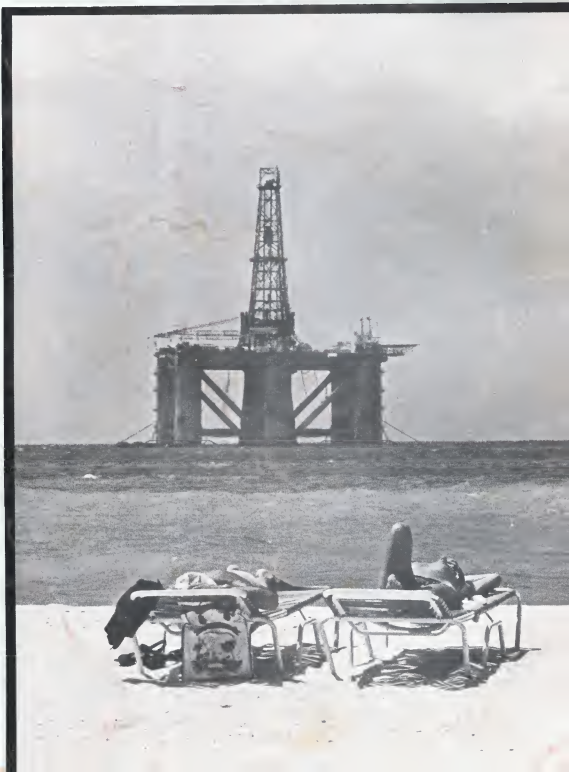
Op de Dr. Albert Schweitzerschool gaan drie keer per week de kinderen de klas uit om te lezen op hun niveau, pag. 6

•

30 Jaar Rechten van de Mens, pag. 12

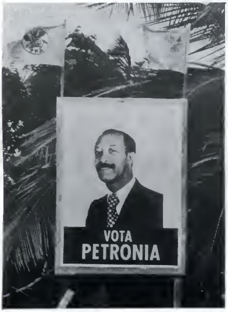
•

Bij de foto:
Chiko tabata kier den hardin di su palacio un fontein masha grandi cu ta spuit petroleo, pero Chiko a lubidá ku un dori Arubiano no ta biba mas cu ocho aña. pag. 4

ELEKSHON '79

ELEKSHON '79

langen". Si por ehemplo e hoofd Telefoondienst ta bisa: "Mi no ta haja in het belang van de dienst pa e homber aki ta haja un studieopdracht pa bai studia pa mr. in de rechten, si bo ta dunele tog, bo tin e risiko ku otro hende tambe ta bai buska e studieopdracht pa rechten, pasobra nan ta mira ku nan por haja un studieopdracht pa rechten. Esei por ta sumamente difisil pa un dienst ku ta bisa: mi no mester di nan. Pesei den esaki nos ta bisa no, nos no ta duna studieopdracht, pa via departamentonan tabatatin sierto "bezwaren".

Pakiko bo partido ta miho ku e otronan?

Skol i Kom.: Un pregunto pa tur e partidonan: pakiko pueblo mester vota pabo partido i no pa e otronan?

B. Croes (MEP): Nos ta di opinion ku pueblo lo hasi bon pa vota pa MEP pa motibu ku MEP ta e uniko partido ku a demostrá di ta organisá demokratikamente, e partido ku a bini ku su estatutos, e partido ku a bini ku un ideologia i ku a buska afiliashon internashonal i ku tin interkambionan internashonal. Ademas e partido ku a funkshona den oposishon sumamente fuerte i despues ku a bini den gobernashon a demostrá ku tin e kapasidat di goberná. Mi ta kuminsa pues ku ariba tereno konstitushonal unda ku nos partido a hasi e logronan mas grandi den historia di Aruba. Na Antiyas partidonan polítiko i gobierno a disidi di rekonosé e lucha aki; den reino por fin nos a hanja e kompreshon i internashonalmente nos a enkaminá e kanalnan ku ya kaba nan tin miras ariba tur e desarollonan aki. Ora mi ta trata di gobernashon mi ta bai laga tur e otro aspektonan un banda unda ku departamentonan nesesario a wordu kreá aki na Aruba: Wetgeving Konstitutionele Zaken, Landbouw, Veeteelt en visserij, Departement Oliezaken — no solamente kisas ta salvashon di Aruba sino salvashon di henter Antillas — Departamento di Deporte, Kultura, Hubentut i Rekreashon, un planburo ku ta wordu inkorporá den e departamente di DECO, i ademas ariba projektonan infrastruktural pa e futuro desarollonan di Aruba.

R. Frank (RUBA): Nos partido ta konsistí di hendenan responsabel ku por goberná responsablemente. Nos partido ta e uniko partido akinan ku ta traha a base di statuut, ku a wordu mandá tambe pa gouverneur pa aprobashon. MEP tin statuut interno pero nunka el a wordu mandá gouverneur pa aprobashon. Además nos ta e partido ku lo planifiká tur e fasetonan di nos independensha, na un manera responsabel ku e pueblo no tin nodo di dal ningun paso atras ora jega dia di independensha.

G. Trinidad (RUBA): Mi ta kere ku pueblo mester vota pa RUBA pa trese un ekilibrio politiko pa den e temporada difisil ku nos ta enfrentando, i no duna e gobernashon den man di un solo partido ku a demostrá ku riba tereno di gobernashon nan no a duna pueblo loke pueblo meresé. Ademas di esei nan ta usa hopi e lucha estatal pa tapa hopi ehemplonan di mal gobernashon. Den e temporada aki Aruba no mag ta den man di un solo partido ku a demostra ku nan ta goberná ku un sierto arogansia di mayoria.

E. v.d. Hans-Orman (AVP): Pakiko e pueblo votador mester vota ariba AVP? Nos ta mira ku AVP tin komo prinsipio: e fundeshi di nos struktura estatal un gobierno soberano ku lasonan ku Hulanda. I AVP ta di firme konvikshon ku un Aruba independiente, dus un Aruba solito, ariba su so, lo no por sobrevivi. Nos lo mester forma un frente nashonal Arubano den kual nos ta haya tur e partidonan, komersio, sindikatonan, es desir e tres sektornan prinsipal den nos komunidat ku lo forma un komishon di e representantenan ei huntu ku otro sektornan "bijvoorbeeld" klero sosial i ku nan huntu mester yega na un solushon komún pa nos isla, un solushon den kual nos ta mira nos gobernashon den un forma soberano pero ku lasonan ku Hulanda. I pa nos por yega na un frente nashonal, AVP mester tin un vos, un posishon klave ku por lansa su proposishonnan, i ku el wordu skuchá e biaha aki. Pesei AVP ta suplika tur votadornan pa nan drenta AVP bek. Paso nos a mira loke e otro partidonan a hasi den pasado: nan ta priminti algo i nan no ta sigi nan promesanan.

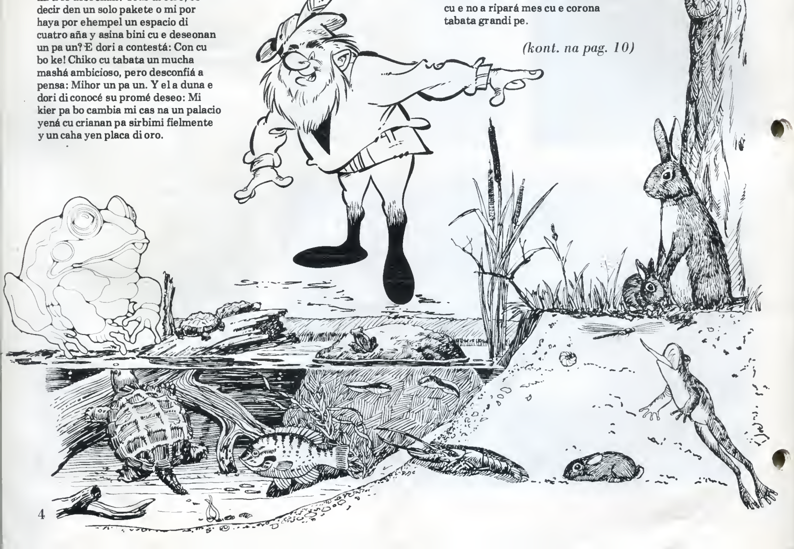
CHIKO Y E DORI

Riba un dia despues di un yobida grandi Chiko a bai hunga banda di e tanki patras di su cas. Hungando den lodo el a cohe un dori den su man. Chiko no tabatatin mucho amor pa bestia y el a dicidí di primi e dori mata. Pero den esey el a tende e dori sclama: Por fabor, no matami; ta net mi a caba di pone poco webo. Lagami sikiera mira mi criaturanan crece. Dunami un chens pa a lo menos mi por siñanan con canta den tempo di yobida y con pa sobrebibí den tempo di secura. Si bo lagami na bida, lo mi complacébo cu tres deseo cu bo kier pa wordu cumplí.
Chiko na promé momento no por a kere loke e tabata tende, pero el a reacciona casi al instante y a bisa e dori: Ta bon, lo mi lagábo na bida. Pero permitími pensa promé, pasobra ta hopi deseo mi tin pero mi kier compilánan promé cu mi tuma un decision final.
Chiko a keda keto pa un rato, cu e dori duro tení den su man. Den esey e dí cu e dori: Y ta con mi tin di expresá mi tres deseonan? Tras di otro, es decir den un solo pakete o mi por haya por ehempel un espacio di cuatro aña y asina bini cu e deseonan un pa un? E dori a contestá: Con cu bo ke! Chiko cu tabata un mucha mashá ambicioso, pero desconfiá a pensa: Mihor un pa un. Y el a duna e dori di conocé su promé deseo: Mi kier pa bo cambia mi cas na un palacio yená cu crianan pa sirbimi fielmente y un caha yen placa di oro.
Na e mes momento Chiko por a mira con pa arte di magia a sali un palacio precioso na e lugar caminda antes tabata pará un casita pober. Chiko a mira un multitud di criá tabata bai bin ariba e trapinan, cla pa obedecé su ordennan. Awor el a pone e dori bek den e tanki y a bisé: Aki cuatro aña lo mi bolbe pa mi deseo number dos. E dori a contestá: lo mi cumpli cu mi palabra. Chiko awor a tuma posesion di su palacio y tabata sintié inmensamente felis. E criánan mas fiel e tabata invitá na su mesa ora cu e tabata tene bankete. Cos tabata bai bon.
Un dia Chiko tabata lesando den un "sprookjesboek" y ey el a weita un rey sintá den su palacio. Pero el a ripará cu e rey tabatatin un corona. Chiko awor a pensa: Ta esaki lo mi deseá di tin. Un corona pa asina nan por coroná-mi rey. E mester ta di oro incrustá cu piedra di rubi. Y como kiera cu net cuatro aña a pasa, Chiko a bai na e tanki pa bai yama e dori. Pa Chiko su asombro e dori tabata ey ta speré. Esaki tabata un dori di su palabra!
Kiko ta bo siguiente deseo? e dori a puntra.
Mi kier un corona di oro y rubi pa mi sirbidornan por coronámi rey. Bo deseo lo ta cumplí, e dori a contestá. Chiko awor a tende su tras un boroto grandi y ora el a draai wak el a mira su sirbidornan cu trompet, klarinet y fluit tabata bin contré. Tambe algun di nan tabata tin bandera y spandoek. Su criá mas fiel tabata carga un cusinchi di satijn geel cu un corona de lo mas precioso ariba dje. E criá a yega cerca y a depositá e corona riba Chiko su cabez. Ta bon cu Chiko tabatatin un par di orea balente grandi, pasobra e corona a sak bai para te riba su oreanan. El a pidi corona pero a lubidá di bisa ta ki number di sombré e tabata bisti. En realidad Chiko tabata asina vanidoso cu e no a ripará mes cu e corona tabata grandi pe.

(kont. na pag. 10)

Moeten wij eigen examens maken? (2)

Plan voor een procedure voor het samenstellen van eigen examens

1. Uitgegaan wordt van de bestaande onderwijsstruktuur. In geval van herstrukturering van het onderwijs zullen de zaken opnieuw bekeken moeten worden.
2. Eigen examens zijn gewenst voor de vakken Aardrijkskunde en Geschiedenis. Het eindexamenprogramma van deze vakken wijkt al af van de Nederlandse. (Of een CSE Geschiedenis nodig is, blijft even buiten beschouwing).
   Voor het vak Nederlands wanneer de aard van de opgave daartoe aanleiding geeft. Aangezien die niet vooraf bekend is zijn dus ook eigen examens Nederlands gewenst.
3. Het huidige niveau van de examens dient gehandhaafd te blijven.
4. De examenopgaven zullen door gebrek aan deskundigen buiten het eigenlijke onderwijs door de onderwijsmensen zelf gemaakt moeten worden. De gang van zaken kan daarbij zijn als volgt:
   a. Door bevoegde leraren (al of niet lesgevend in de examenklassen) worden complete of gedeeltelijke ontwerp-examenopgaven gemaakt. Zij zorgen ervoor dat de opgaven in overeenstemming zijn met het examenprogramma of interpretatie van het betreffende vak. Ze voorzien vragen van antwoorden en opgaven van uitwerkingen. Ze voegen eventueel een ontwerp-puntenwaardering toe. Leraren kunnen worden verplicht tot het indienen van ontwerp-examenopgaven.
   b. De uitnodiging tot het inzenden van examenopgaven komt van een "Opgavencommissie" aan wie ook de ontwerp-examenopgaven worden toegestuurd. De Opgavencommissie onderwerpt het ingezonden materiaal aan een kritisch onderzoek, scheidt het kaf van het koren, brengt correcties aan. Als de commissie haar werk gedaan heeft beschikt ze over een (hopelijk) zeer ruime hoeveelheid materiaal waaruit het definitieve examen kan worden samengesteld. De Opgavencommissie bestaat uit bevoegde leraren, mogen wel opleiders zijn.
   c. De Opgavencommissie stuurt het door haar bewerkte materiaal naar de "Keuzecommissie", die uit het aangeboden materiaal een keuze maakt en zo de definitieve versie van het examen en herexamen vaststelt, tezamen met correctie-aanwijzingen en puntenwaardering. De leden van de Keuzecommissie zijn bevoegde leraren, doch géén opleiders.
5. Er zijn nog heel wat andere zaken die ook nog geregeld moeten worden, zoals beoordeling, drukken, distributie, geheimhouding etc.
6. De commissies worden per jaar door de Minister benoemd.
7. De Minister pleegt veelvuldig overleg met het Bevoegd Gezag, onder wiens verantwoordelijkheid de examens worden afgenomen.
8. De huidige wetgeving staat de bovengeschetste procedure zonder meer toe. Men kan zich dus aan de wet houden.

(Het bovenstaande is de neerslag van besprekingen gehouden in een vergadering van Mavodirecteuren te Aruba op 28 februari 1979).

GEVARENPREMIE

Het aantal doden en gewonden als gevolg van de uitoefening van een beroep was in Nederland in 1976 als volgt:

In de bouwvakken werden in totaal
38 personen gedood en 72 gewond per 1000 werknemers.

In de metaalindustrie werden in totaal
9 personen gedood en 57 gewond per 1000 werknemers

In de sektor vervoer werden in totaal
19 personen gedood en 50 gewond per 1000 werknemers.

In de metaal- en elektr. industrie werden in totaal
11 personen gedood en 45 gewond per 1000 werknemers..

Bij het korps Rijkspolitie (9500 man sterk) werden in 6 jaar 4 personen gedood en 14 gewond (per jaar per duizend man).

In diezelfde periode van 6 jaar werden 13 burgers door politieschoten gedood en 128 gewond.

Wie komt er dus eigenlijk in aanmerking voor gevarengeld?

Uit de Groene Amsterdammer

GRAWATA

(INGEZONDEN)
De bakkers van Aruba hebben besloten in het vervolg geen broodwagens aan te schaffen die op ambulances lijken. "De schrik slaat onze klanten om het hart als we met zo'n ding aan komen rijden", verklaarde een hunner.

●

(INGEZONDEN, n.a.v. tentoonstelling tekeningen in A.B.N. met als onderwerp "Vagina van de Vrouw".)

OVERPEINZINGEN VAN EEN VROUW . . .
Toen ik de ABN uitstapte, dacht ik: "O, waarom heb ik plotseling toch zo'n vaag gevoel van trots in mijn hart?"
Ik begreep het niet, totdat ik in de Amigoe las, dat onze vagina "een orgaan is wat mooi is om naar te kijken en waar iedere vrouw trots op kan zijn"!
Na dit bericht ben ik bedroefd:
ik ben al jaren zo blij met en trots op mijn prachtige linker-oorlel en er is geen hond, die er ooit naar gekeken heeft, laat staan dat iemand het heeft geschilderd.
Ik draag er al een hele tijd 3 oorbellen in om de aandacht op haar aparte schoonheid te vestigen, maar nee hoor, het helpt niets . . .
Zullen er niet ergens op de wereld "oorslipjes" te koop zijn, misschien dat iemand dán eens oog krijgt voor mijn mooie orgaan . . .

Alweer een bedroefd hartje

●

Ta ser bisá ku Betico a laga kambia e potretnan grandi di dje riba su borchinan pasobra riba esun aki e tin mas kabei.

●

Den prinsipio di kampaña borchinan di Daniel tabata apareсé ku su "hasañanan" só, sin potret. Parse ku den seno di partido tabatatin problema i tambe problemanan tegniko. E problema den partido: nan tabata haya e potret di Daniel tur kaminda lo tabata "aestetisch onverantwoord".
E problema tegniko: Tabata imposibel pa haya un lens pa kapta e kara kompleto. Danki djos ku siensa di awendia sa hasi milager i ku e problema aki no ta eksistí mas.

●

Gobierno di Aruba ta bai inaugura e toiletnan di e skol di Mavo na Savaneta di e sigiente manera.
Betico, e maestro, i e invitadonan, e alumnonan, ta forma un klas den un di e lokalnan.
Johny v.d. K. i Efrain de K. ta hisa dede i ta puntra: Meneer, mogen we asteblief naar de w.c.? Asina nan dos ta sali bai. Efrain ta drenta den un di e w.c.-nan i Johny ta keda kuida na e porta.
Ora ku e publiko tende awa ta kore, tur hende por konsidera e w.c. komo inaugura.

●

Gobierno ta pidi aprobashon pa gasta f. 38.000,— pa un toilet nobo. Tur kos aden ta semi-elektroniko.

NIVEAULEZEN

op de Dr. Albert Schweitzerschool Curaçao

**Sedert kort is men op de Dr. Albert Schweitzerschool Curaçao overgegaan op niveaulezen in vorderingengroepen met doorbrekingen van het jaarklassesysteem.
In verband hiermee heeft men op deze school een informatienota samengesteld ten behoeve van ouders van de leerlingen die deze school bezoeken en andere belangstellenden.**

(Artikel overgenomen uit Enfasis, órgano informativo di enseñansa di Korsou).

Uitgangspunt voor de nieuwe aanpak van het leesonderwijs is de onvrede met de leesresultaten van de kinderen aan het eind van klas 6. Van een duidelijk gerichte aanpak is nooit sprake geweest. Ook de remming die van het klassikale systeem uitging (waarin de vlugge kinderen niet verder konden en de langzame kinderen achter bleven) zette het team aan het denken.
Het is onmogelijk dat alle leerlingen uit één klas dezelfde leerstof volgens eenzelfde methode in een uniforme leersituatie in dezelfde tijd kunnen verwerken.
Er zijn nu eenmaal bij kinderen enorme verschillen in ontwikkelingsniveau. Basis voor het verkrijgen van kennis is het geschreven woord. Vandaar dat men het leesonderwijs op de Dr. Albert Schweitzer basisschool, als één van de eerste grote veranderingen in het onderwijs, is gaan aanpakken.
Heel duidelijk moet hier gesteld worden dat het niveaulezen op die school zuiver en alleen bedoeld is als een leestraining voor het technisch lezen.

Wat is precies technisch lezen?

Wanneer kun je goed technisch lezen?
Je kunt goed technisch lezen als je een gegeven aantal woorden, die opklimmen in moeilijkheid, binnen een bepaalde tijd kunt lezen. Dus eigenlijk de snelheid waarmee een kind een geschreven stuk tekst kan verklanken op een juiste wijze.
Dit houdt in dat aan de betekenis van de woorden niet primair aandacht zal worden geschonken tijdens het technisch lezen.
Voor de andere leesvormen heeft de school een aparte methode. Die andere vormen van lezen worden naast het technisch lezen apart onderwezen in de klassen 2 t/m 6.
De leerlingen uit de klassen 2 t/m 5 zijn voor het begin van het niveaulezen getoetst.
Na het toetsen heeft men een inzicht gekregen welke kinderen ongeveer dezelfde vaardigheid in het technisch lezen hadden. Het kan voorkomen dat kinderen uit klas 4 dezelfde vaardigheid hebben als een leerling uit klas 2 of 3.
Die vaardigheid in het technisch goed kunnen lezen wordt verdeeld in negen vaardigheidsgroepen: de negen leesniveaus, van niveau 1 (zeer gemakkelijk) opklimmend in moeilijkheid naar niveu 9.
Indien een kind een dusdanige vaardigheid heeft in het technisch lezen, die ruim voldoende wordt geacht (boven niveau 9), wordt het uit de niveaus gehaald en krijgt het (nog) meer aandacht met betrekking tot de andere vormen van lezen.
De kinderen met een zelfde technische leesvaardigheid worden nu bij elkaar in één lokaal geplaatst. Dit zijn kinderen uit verschillende klassen. Wanneer dit gebeurt, spreekt men van doorbreking van het jaarklassesysteem. Dit doorbreken van het klassesysteem is op de voornoemde school gebeurd.
De school heeft voor elk vaardigheidsniveau boeken gekocht. Elk niveau bestaat uit ongeveer 25 titels. Van elke titel zijn er weer 4 exemplaren.
Wanneer nu de kinderen, op het tijdstip dat er moet worden niveaugelezen, naar hun leeslokaal toegaan, gaan ze in groepjes van vier in het lokaal bij elkaar zitten.
Dit zijn vaste groepen. Dit lezen in niveaus gebeurt 3 maal in de week (op maandag, woensdag en vrijdag, van 9.15-10.00 uur). Deze leesgroepen worden ook wel vorderingengroepen genoemd.
Met het koderen en plastificeren van de ongeveer 900 boeken heeft men de hulp van ouders gehad.
Hoe worden de vorderingen van de kinderen bijgehouden?
Drie maal in het jaar worden de kinderen getoetst. Deze toets is een leestekst.
Naar aanleiding van de resultaten van deze toets kunnen ze een vorderingengroep (niveau) hoger of ze blijven nog een kwartaal in hetzelfde niveau.
Aan de ouders wordt via het rapport doorgegeven in welk niveau het kind leest en of dit voldoende of goed is. Onvoldoende kan niet. want dan zou het kind in een te hoog niveau zitten.
De algehele indruk van de leerkracht telt ook sterk mee.

Hoe verloopt zo'n les?

Aan het begin van elke leesles in vorderingengroepen besteedt de leerkracht aandacht aan een voordrachtsaspekt. Deze aspekten zijn: korrektheid, leestempo, verstaanbaarheid, leeshouding, frasering (dit is het kunnen lezen van een aantal woorden als eenheid), dynamisch aksent, melodisch aksent en natuurlijkheid.
Nadat de leerkracht de inleiding en de instruktie voor het die morgen te behandelen voordrachtsaspekt heeft gehouden, gaan de leerlingen tijdens het technisch lezen in hun groep voorbeelden van het aspekt opzoeken en noteren (als dat mogelijk is).
Er kan een paar maal worden gestopt om de opdracht met de leerkracht te bespreken. Dit gebeurt dan, evenals de uiteindelijke afsluiting van de les, klassikaal.
Het is duidelijk niet de bedoeling dat wanneer de leerlingen in het lokaal komen, hun eigen vier boekjes pakken, gaan zitten lezen, hardop één voor één, en aan het eind van de les hun boekje weer opruimen en weer naar hun eigen klas gaan.
Tijdens het lezen in zo'n groepje van vier kinderen, is elke keer een ander kind de groepsleider. Deze haalt de boeken, geeft beurten, noteert de laatste gelezen bladzijde aan het eind van de les, en ruimt de boeken weer op. Wanneer een kind een fout leest, tikt één van de andere drie kinderen twee maal op de tafel. Zonder dat er wat wordt gezegd, leest het kind dezelfde zin nogmaals en probeert de fout, die er in moet zitten volgens de anderen, niet nogmaals te lezen. Indien weer de fout wordt gelezen, wordt deze verbeterd.

Hulp van moeders

In het lagere niveau helpen ouders. Dit verlicht de taak van de leerkracht enorm. Echter, zonder ouderhulp moet het ook mogelijk zijn! Alleen vraagt men dan een veel grotere inspanning van de leerkracht.
Thans heeft men ouderhulp in de niveaus 1 t/m 5. Per niveau helpen 1 of 2 moeders. Zij hebben duidelijk een assisterende taak.
De verwachting voor de toekomst is optimistisch. Men hoopt in de komende jaren alleen met de klassen 2, 3 en een aantal leerlingen uit klas 4 te hoeven niveaulezen. Hierdoor kan langer aandacht worden besteed aan de andere leesvormen.

Zomaar een plaatje gemaakt in hartje Oranjestad.

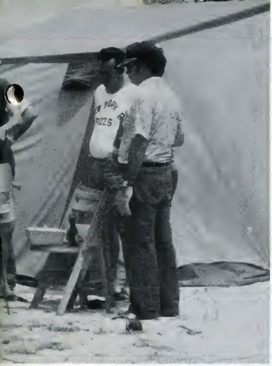

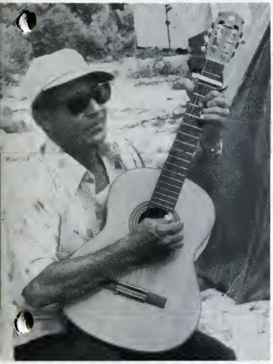

PASEN 1979

et was weer een gezellige pan aan zee tussen Americana Hotel en Basiruti. Vooral middags rook het er erg lekker naar gebraden vlees. Vanaf de bovenste verdieping n Americana Hotel heb je er een schitterend uitzicht over. Op de tenten en de in kaar geknutselde kampementen ontbraken de politieke vlaggen niet. Ook karnavals-agens deden dienst als kampeerwagens. Dit stukje beach moet behouden blijven voor lokale bevolking. Nu nog de rotzooi opruimen.

Chiko y e dori

(kont. di pag. 4)

Durante e siguiente cuatro añanan Chiko a sigui elaborá riba su tercer y último deseo. Mientras tanto e caha di placa cu el a haya a yega bom. Ya e no por a duna fiesta ni bankete. E sirbidornan cu a wordu malcriá cu tanto gastamento di placa awor a cuminzá murmurá pasobra nan barica a cuminzá gruña di hamber y nan mester a hala mara. E palacio mes a cuminzá verval pasobra e criánan no kier a traha si no tabatatin cuminda. Pero Chiko a comprendé cu cos no por a sigui asina y pesey a traha un plan pa tene e crianan contento. El a bisanan: Scucha. Aki poco dia mas lo mi por bai expresá mi último deseo. Y lo nos tin placa trobe, pa nos sigui fiesta. Asina el a logra na paciguá e crianan.
Porfin a yega e dia cu Chiko mester a bai bisa e dori ta kiko tabata su último deseo. Yegando na e tanki el a cuminzá grita: Dori maco! Atami a bin pa mi último deseo. Mi kier den hardin di mi palacio un fontein masha grandi cu ta spuit petroleo enbez di awa. Pasobra segun mi por a lesa den corant, prijs di petroleo a subi y bal awor mas cu oro. Automáticamente lo mi haya e título di sheik, pasobra caminda tin petroleo mester tin un sheik. Un silencio profundo a baha rond di e tanki. Chiko a cuminzá bira nervioso. Awor el a cuminzá grita mas duro: Dori maco, bo ta tendémi? Corda cu bo a primintími di cumpli cu un deseo mas. Silencio! Den e awa di lodo ni un movemento! Kiko a pasa?!
Chiko den su ambicion pa por a probechá mas di e oferta di e dori, a lubidá cu un dori Arubiano no ta biba mas cu ocho aña. Asina ta cu ora cu el a bolbe pa su último deseo, ya e dori a muri dia bieu caba.

D. LACLE H.
MAART 1979

"What you don't know, can hurt you"

Heeft u nog wenken of wetenswaardigheden die voor de andere leden van belang kunnen zijn, laat het het bestuur even weten. Ook met vragen kunt u bij ons terecht.

Zwangerschapsverlof

De meeste leden van onze bond zijn vrouwen, vandaar dat dit punt voor ons erg belangrijk is.
Bij zwangerschap heeft u recht op 6 weken vrij van dienst met behoud van bezoldiging vóór de vermoedelijke datum van bevalling en 6 weken na de datum van bevalling.
Wanneer u na het zwangerschapsverlof van uw arts het werk nog niet mag hervatten, dan dient u een doktersbriefje te overleggen, ingaande op de datum waarop u weer had moeten werken.
Ook indien uw tijdelijke benoeming afloopt tijdens het zwangerschapsverlof heeft u recht op de volledige uitbetaling van uw zwangerschapsverlof, zelfs als u niet meer van plan bent te gaan werken.

Wist u, dat wanneer u één of enkele dagen voorafgaand aan of één of enkele dagen aansluitend op een vakantie vrij van dienst buiten bezwaar (zonder bezoldiging) neemt, u dan de gehele periode inclusief de vakantie niet uitbetaald krijgt. B.v. Zoudt u voor de paasvakantie 12 april buiten bezwaar nemen en na de vakantie de 23e april zonder reden thuisblijven, dan krijgt u de gehele periode van 12 t| m 23 april niet uitbetaald.

Wist u, dat bij ziekte tijdens de vakantie u deze vakantiedagen terug kunt krijgen. Deze dagen moeten dan wel aansluitend aan een volgende vakantie opgenomen worden. U moet uiteraard een doktersbriefje overleggen.

Schrijft u aan Onderwijszaken, het Departement van Onderwijs, het Schoolbestuur of andere voor u belangrijke instanties, maak dan minimaal een kopie voor uzelf. De behandeling van uw schrijven kan vaak lang op zich laten wachten en u bent dan allang weer vergeten wat u precies geschreven heeft. Belangrijke brieven altijd laten aantekenen; je weet nooit of een brief wel aankomt. Neem geen risiko.

Voor diegenen die in vaste dienst zijn en een dag buiten bezwaar (zonder bezoldiging) opnemen, let er dan op dat u uw pensioenpremie — ook het werkgeversdeel(!(— doorbetaalt.

Wist u, dat wanneer u in een funktie waarneemt, men u na 2 jaar in die funktie moet benoemen of men moet u van het waarnemersschap ontheffen, dit echter wel met redenen omkleed.

Onze koopkracht daalt met de dag door sluipende willekeurige prijsstijging naar grotere armoede toe

De koopkracht van onze gulden daalt met de dag. We kunnen steeds minder kopen voor hetzelfde bedrag. Oorzaak hiervan zijn de voortdurende prijsstijgingen van vrijwel alle artikelen.
Veelal komen slechts de spectaculaire prijsverhogingen in de publiciteit. Maar niet alleen de prijzen van de eerste levensbehoeften, zoals de verhoging van de broodprijs, aardolieprodukten, groenten worden verhoogd, maar ook andere artikelen die niet elke dag maar toch regelmatig gekocht worden.

Willekeurige prijsverhogingen

Door het ontbreken van een prijsbeleid kan een iedere verkoper vrijelijk en zonder beperkingen prijzen verhogen.
Het komt dan ook voor dat er grote prijsverschillen zijn in de diverse winkels. Zo komt het voor dat je in de ene winkel f. 1,45 voor een blik bruine bonen kan betalen en in een andere f. 1,65 (er zijn ook duurdere merken), of voor een auto-accu van dezelfde soort bij de ene winkel f. 150,— en in de andere f. 130,—.
Het is dan ook mogelijk in sommige gevallen een forse korting te krijgen als je maar lang genoeg aandringt. Er zijn gevallen bekend van kortingen van 50%. Wat zal dan niet de winstmarge geweest zijn.

Stijgende prijsverhogingen

De meeste prijsverhogingen vinden plaats in het begin van het jaar en midden in het jaar. Dit is geen toeval. De CAO's worden meestal in het begin van het jaar afgesloten en in het midden van het jaar worden meestal de vakantietoelagen uitbetaald.
Onlangs zijn vrijwel alle artikelen in prijs gestegen in supermarkten en warenhuizen. Als argument is aangevoerd dat de olieprijzen gestegen zijn. Maar dat is een doorzichtig argument omdat het vanwege oude voorraden en transport vanuit het buitenland minstens een half jaar duurt voor de prijsverhoging hier zou doorwerken. Een andere vorm van prijsverhoging is die welke op een sluipende manier gaat.
Telkens komen er een paar centen, dubbeltjes of kwartjes bij. Een voorbeeld hiervan is blakka t'te (shag). Een pakje blakka t'te kostte in 1970 f. 0,50, het vorig jaar f. 1,23 en nu is de prijs al f. 1,50.
Uiteindelijk zijn de prijsstijgingen niet meer te volgen en vaak begrijpt men niet waar al het loon gebleven is. Feit is dat steeds eerder in de maand of fortnight het geld opraakt, dat schulden toenemen en dat men steeds minder kan rondkomen met het loon.

Achteruitgang in levenspeil

Dit brengt ons op de lonen. Want als de prijzen stijgen en de lonen stijgen niet minstens evenveel dan gaat het levenspeil steeds verder achteruit.
En dat is precies wat er gebeurt. Het Algemeen Bureau voor de Statistiek heeft in 1969/70 een budget-onderzoek gehouden in groot Paramaribo waaruit gebleken is dat de gemiddelde uitgaven van levensonderhoud voor een doorsnee gezin met 3 kinderen lagen op f. 360,—. Inmiddels zijn de kosten van levensonderhoud volgens de prijzenindex van het Statistiek Bureau gestegen met bijna 100% in de afgelopen 9 jaren. Een doorsnee gezin met 3 kinderen zou nu dus het dubbele moeten uitgeven om een redelijk bestaan te leiden. Hoeveel gezinnen met meer kinderen moeten echter niet proberen rond te komen met minder.

Ambtenaren achteruit

Een ander voorbeeld van hoe het levenspeil achteruit gaat zien we bij de ambtenaren. Sinds 1974 is er een loonsverhoging met 44 procent. Na 1974 is er een loonsverhoging geweest van 7 procent. De laatste C.L.O.-onderhandelingen hebben een loonsverhoging van 3 procent (1-1/2 periodiek) opgeleverd. De ambtenaren zijn gemiddeld vanaf 1974 als we de ziektekostenverzekering buiten beschouwing laten met 34 procent in salaris achteruit gegaan. Dan hebben we het nog niet eens gehad over de verhoogde "voorlopige" belastingaanslagen en de recente prijsstijgingen.

Toename schulden

Door de achteruitgang worden velen gedwongen schulden te maken. Van deze situatie wordt handig gebruik gemaakt door de handel door vrijwel alle artikelen op afbetaling te verkopen tegen een flinke rente.
Het resultaat is dat de man die op afbetaling koopt omdat hij het geld niet heeft, duurder uit is dan hij die het ineens kan betalen. Bij contante aankoop wordt een korting verkregen van minstens 10 tot 20 procent. Bij afbetaling wordt geen korting gegeven en bovendien wordt een rente in rekening gebracht variërend van 15 tot 30 procent.
De lasten van het falend ontwikkelingsbeleid worden dus afgewenteld op de schouders van de kleine man, waarbij in feite de kleine man betaalt voor de kortingen die verkregen worden door de beterbetaalden.

(Artikel overgenomen uit Pipel, het Surinaamse *weekblad voor het volk).*

30 JAAR Rechten van de Mens

UNESCO FEATURES

Op 10 december j.l. was het 30 jaar geleden, dat de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens door het overgrote deel van de toenmalige leden van de V.N. werd aanvaard (van de 58 waren er 48 voor, 8 onthielden zich en 2 waren afwezig). Om deze reden leek het ons nuttig de kwestie van de mensenrechten in deze LESBRIEF nog eens aan de orde te stellen. Een en ander aan de hand van een achttal punten waarna nog een aantal lesaanwijzingen en enige literatuur volgen.

1.

Onder rechten van de mensen verstaan we de onvervreendbare rechten of wel *de morele rechten*, die ontleend zijn aan het mens-zijn en die de waardigheid van de mens moeten hooghouden. Uitgangspunt hierbij is de gedachte dat de mens een uniek en onvervangbaar wezen is, of zoals een Engelse dichter eens schreef: "Life is beyond price". De erkenning van de rechten van de mens vormt de grondslag voor *gelijkheid, gerechtigheid en vrede in de wereld.*

Zoals we later nog zullen zien worden de rechten van de mens verdeeld in

a. burgelijke en politieke rechten (ook wel klassieke mensenrechten genoemd),
b. de sociale rechten.

De eersten hebben, ruwweg gesteld, te maken met het leven, de vrijheid en de veiligheid van de mens, de laatste met de wijze waarop de mens werkt, in zijn onderhoud voorziet, de zogenaamde *"basic needs"*, als voedsel, huisvesting en onderwijs.

2.

Historisch gezien komen we de gedachte van de mensenrechten het eerst tegen bij *de Stoa*, een filosofische school, die zich in Griekenland en Alexandrië in het begin van de derde eeuw voor Christus had ontwikkeld en later ook van betekenis in het Romeinse Rijk is geworden. Aanhangers van de Stoa maakten reeds een onderscheid tussen het recht zoals het moest zijn (het natuurrecht) en het recht zoals het in de praktijk was. Ze gingen uit van de gelijkheid van alle mensen, via de ware kennis konden de mensen er achter komen wat rechtvaardig of onrechtvaardig was. De Romeinse keizer Marcus Aurelius (plm. 150 na Chr.), die de gedachte van de Stoa overnam, bepleitte in een van zijn boeken al de vestiging van een staat, waarin dezelfde wet voor alle mensen zou gelden en die bestuurd zou worden op grond van gelijke rechten en gelijke vrijheid voor ieder. Dit idee bleek in het Romeinse keizerrijk niet te realiseren maar het oefende toch enige invloed uit op de Romeinse wetgeving, met name ten aanzien van de positie van *vrouwen* en *slaven*. Hierbij kan worden opgemerkt, dat de *slavernij* tot diep in de 19e eeuw zou blijven bestaan. In de V.S. werd de slavernij pas in 1865 afgeschaft.

3.

Feitelijk was de eerste stap op weg naar de codificatie (het op schrift stellen) van de mensenrechten de zg. *Magna Charta*, die in 1215 door de Engelse adel aan de toenmalige koning Jan zonder Land werd afgedwongen. Onder druk van de moeilijke financiële en politieke positie was Jan zonder Land

genoodzaakt schriftelijk te erkennen dat niemand zonder het geldende recht gevangen mocht worden genomen en dat er niet willekeurig belasting mocht worden geheven. Dit verdrag tussen de koning en zijn onderdanen was in zoverre beperkt dat het slechts gold voor de Engelse adel. In 1679 kwam hierin verandering, in die zin, dat een en ander ook voor de rest van het volk van toepassing werd verklaard. Dit betrof de z.g. Habeas Corpus Act., waarin o.a. stond dat niemand gevangen mocht worden gezet zonder dat hij voor de rechter was gedaagd (in Nederland kan men de Unie van Utrecht 1579, met de bepaling dat niemand vervolgd mocht worden om zijn godsdienst, als een eerste begin van de codificatie van de mensenrechten beschouwen. Hier had de codificatie in de eerste plaats betrekking op de vrijheid van geloof).

4.

Een nieuwe en zeer krachtige impuls voor de rechten van de mens kwam van de Verlichting, een filosofische culturele beweging, die ook grote politieke gevolgen heeft gehad. Van deze Verlichting, waartoe o.a. mensen als Voltaire en Kant gerekend mogen worden, weten we dat ze een sterk vertrouwen in de rede en in de vooruitgang van de mens had. Durf je verstand te gebruiken was een uitspraak van Kant, de beroemde Koningsberger filosoof. Hij bepleitte zo de intellectuele mondigheid van de mens. Daarnaast bevatte het begrip mondigheid voor vele aanhangers van de Verlichting ook al een politiek aspect. Volgens hen moest gestreefd worden naar een "natuurlijke" samenleving, waarin de mensen politiek en maatschappelijk dezelfde rechten hadden en waarin *een zo groot mogelijk geluk* voor een zo groot mogelijk aantal mensen bestond. Op die grond verzette men zich o.a. tegen de ongelijkheid van de middeleeuwse standenmaatschappij. Ook werd krachtig stelling genomen tegen de absolutistische staat(sgedachte) en gepleit voor een goede afbakening van de drie staatsmachten (Montesquieu). Verder kreeg de gedachte van Locke dat de souvereiniteit eigenlijk bij het volk en niet bij de koning berustte meer aanhang. Een en ander was mede oorzaak van de Franse Revolutie waarin de Verklaring van de Rechten van de Mens en van de Burger werd opgesteld (1789). Hierin ging men er van uit dat iedereen recht had op *vrijheid, eigendom* en *veiligheid* en dat men onder bepaalde omstandigheden tegen de vorst in opstand mocht komen. Zoals bekend heeft deze Verklaring veel invloed gehad op de verdere politieke ontwikkeling in West-Europa. Zo kreeg Nederland bijvoorbeeld onder invloed van deze Verklaring enige jaren later zijn eerste grondwet. In deze en latere grondwetten vind je de grondrechten verspreid evenals in het Wetboek van Strafrecht en in enkele uitspraken van de rechter. Het voorgaande geldt in iets mindere mate voor de onafhankelijkheidsverklaring van de Verenigde Staten van Noord-Amerika 1776. Ook hierin is een belangrijk punt dat alle burgers gelijk zijn voor de wet, helaas gold dit echter niet voor de (neger)slaven. Let verder op de duidelijke scheiding van de drie machten. Opgemerkt dient te worden dat het in het bovenstaande ging om de z.g. burgerlijke of politieke mensenrechten, die zoals reeds gezegd betrekking hebben op het leven, de vrijheid en de veiligheid van de burgers; ze regelen de politieke rechten van de individuen ten opzichte van de staat, en omschrijven in het algemeen wat de staat *niet* mag doen (vrijheid van meningsuiting, recht op eerbiediging van privé-leven, geen discriminatie enz.).

5.

Naast de genoemde politieke of burgerlijke rechten van de mens kan er ook gesproken worden van sociale mensenrechten. Tijdens de Verlichting waren er al enkelen die begrepen dat de politieke rechten pas echt kunnen gaan functioneren als ook de sociale rechten worden nagekomen. Wie sociaal afhankelijk is of nog erger, wie leeft onder het bestaansminimum kan zich in politiek opzicht moeilijk vrij voelen. Toch is het begrijpelijk dat de belangstelling voor deze sociale rechten pas later is ontstaan. In zekere zin vormt de politieke vrijheid die in de 18e en 19e eeuw werd verworven immers de motor van de economische ontwikkeling, die behalve tot een ongekende stijging van de welvaart ook tot zeer grote inkomensverschillen en economische en sociale misstanden heeft geleid. De liberale gedachte dat de staat slechts als "nachtwaker" diende te functioneren en dat het individuele belang samenviel met het algemeen belang riep langzamerhand verzet op en onder druk van de slechte sociale omstandigheden gingen de arbeiders zich organiseren. Men eiste betere lonen, afschaffing van de kinderarbeid, een achturige werkdag, verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ziekte enz. Mede onder invloed van het marxisme ontwikkelde zich een maatschappelijke visie waarin sociale gelijkheid en welzijn meer centraal kwamen te staan. Met name in de communistische landen kregen deze eisen zelfs de voorrang en werden de politieke vrijheden maar al te vaak ondergeschikt gemaakt aan het streven naar meer sociale gelijkheid. Afgaande op de dissidenten-literatuur in de Sovjet-Unie mag men zeggen, dat dit steeds meer verzet oproept. Omgekeerd wordt in de westelijke wereld meer en meer beseft dat een democratie waarin men slechts gelijkelijk het recht heeft kou en honger te lijden de naam democratie niet verdient.

M.a.w. politieke en sociale rechten veronderstellen elkaar, al blijft er altijd een zekere spanningsverhouding tussen beide bestaan. Het streven naar meer gelijkheid betekent verlies aan individuele vrijheid en omgekeerd, zo laat de geschiedenis zien dat een te sterke accentuering van het vrijheidsaspect gemakkelijk tot grote sociale onrechtvaardigheden leidt. M.a.w. er dient naar een verantwoord evenwicht tussen het vrijheids- en gelijkheidsstreven gezocht te worden. De spanning tussen deze aspecten is in zekere zin de spanning tussen het westen en het oostelijk blok (Helsinki, Belgrado).

Recht op huisvesting . . .

6.

Onder invloed van de wreedheden en van de vele schendingen van de mensenrechten tijdens de Tweede Wereldoorlog ontstond het streven om de politieke en sociale rechten van de mens nadrukkelijk vast te gaan leggen, met het oogmerk vrede en veiligheid te waarborgen. In het Handvest van de V.N. werd hiertoe in artikel 55 een duidelijke poging gedaan en terwijl in artikel 68 een Commissie voor de Rechten van de Mens in het leven werd geroepen. Het werk van deze Commissie leidde er toe dat op 10 december 1948 de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens tot stand kwam. In tegenstelling tot de latere Verdragen over de Politieke en Sociale Rechten van de Mens van de V.N. kent deze Verklaring geen ondertekenaars. M.a.w. er is geen formele gebondenheid aan deze Verklaring maar als richtsnoer en als poli-

tieke norm heeft ze meer dan eens haar invloed doen gelden en o.a. tot het opstellen van een aantal conventies o.a. tegen rassendiscriminatie geleid (waarbij speciaal de Unesco zich actief heeft getoond).
Qua inhoud bestaat de Universele Verklaring uit drie categorieen:

1. De rechten, die betrekking hebben op de vrijheid en lichamelijke en geestelijke integriteit van de menselijke persoon (recht op leven, recht om niet in slavernij te worden gehouden, recht om niet willekeurig gearresteerd te kunnen worden.
2. Het recht op vrije meningsuiting, vereniging en vergadering.
3. Het recht op sociaal welzijn (recht op arbeid, recht op vrije tijd, recht op onderwijs enz.).

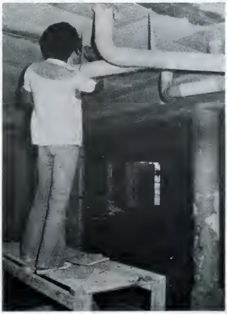
Na het totstandkomen van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens heeft het nog vele jaren geduurd voordat de twee geplande internationale Verdragen over de Rechten van de Mens door de Algemene Vergadering van de V.N. werden aanvaard. Deze vertraging vindt zijn voornaamste oorzaak in de ongunstige internationale situatie na 1948; vooral de Koude Oorlog waaraan zeker niet alleen het communistische blok schuldig is vormde een sterk belemmerende factor. Dankzij de politieke toenadering in het begin van de 60-er jaren (Kennedy, Chroetsjev) en de toenemende invloed van de Afro-Aziatische landen in de V.N. konden in 1966 het Internationale Verdrag inzake de Burgerlijke en Politieke Rechten en het Internationale Verdrag inzake de Economische, Sociale en Culturele Rechten de eindstreep passeren. In zekere zin betreft het hier een nadere uitwerking van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Een zwak punt blijft de naleving van de Verdragen die overigens nog door een deel van de aangesloten landen zijn bekrachtigd. Hierbij moet eerlijkheidshalve worden opgemerkt dat vele landen zich nog in een ontwikkelingsfase bevinden en dat deze verdragen uitgaan van een geleidelijke verwezenlijking van de hierin opgenomen rechten (toezicht op de naleving geschiedt door middel van rapporten, ook worden klachten omtrent niet naleving zowel van de kant van de staten als van individuele burgers behandeld, maar er ontbreekt nog een sanctiesysteem, de mogelijkheid om straffen op te leggen). Het beginsel van de souvereiniteit (niet inmenging) staat hier een effectieve controle in de weg en meestal beperkt het toezicht zich tot niet al te ingrijpende diplomatieke activiteiten*).

Recht op onderwijs . . .

7.

Mede als gevolg van de twijfel omtrent de mogelijkheid van realisatie van de codificatie van de mensenrechten in deV.N. en onder invloed van de Koude Oorlog besloten de bij de Raad van Europa aangesloten landen zelf de codificatie van deze rechten ter hand te nemen. Zo kwam in 1950 de Europese Conventie ter bescherming van de Rechten van de Mens en van de Fundamentele Vrijheden tot stand. In 1965 is het Europese Sociaal Handvest in werking getreden. De opstellers van deze verdragen maakten een dankbaar gebruik van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en van de ontwerpartikelen van de Internationale Verdragen van de V.N. Aan de andere kant zal ook het Europese verdrag in wisselwerking invloed hebben uitgeoefend op de V.N.-verdragen.
Geen wonder dan ook dat deze Verdragen grote gelijkenis vertonen en soms vrijwel gelijk zijn aan elkaar. Toch zijn er op bepaalde punten duidelijke verschillen, dit geldt voor de kwestie van de sociale rechten. Het Europese Sociale Handvest dat nauw aansluit bij de ervaringen van de Internationale Arbeidsorganisatie gaat op dit punt duidelijk verder. Het regelt op Europees niveau de handhaving van de 19 sociale mensenrechten, deze gaan vooral over arbeid, arbeidsomstandigheden en sociale zekerheid. In dit handvest worden de maatregelen genoemd, die de landen moeten nemen om deze rechten voor iedereen vervuld te krijgen. Jammer genoeg zijn van de 20 landen van de Raad van Europa nog maar 11 die het Handvest bekrachtigd hebben (in Nederland is het in behandeling). Ten aanzien van de rechten genoemd in het Europese Verdrag van 1950 bestaat een individueel en een statenklachtrecht. Van het laatste vormen het belangrijkste voorbeeld de klachten van Noorwegen, Zweden, Denemarken en Nederland tegen het Kolonelsregime in Griekenland. Op grond van de onderzochte feiten werd vastgesteld dat Griekenland een groot aantal artikelen van het Verdrag van de Mensenrechten had geschonden. Griekenland trad in 1969 uit het Verdrag maar het is niet overdreven te veronderstellen dat door de publiciteitswerking van deze veroordeling het kolonelsregime aanmerkelijk is verzwakt en dat mede hierdoor dit regime enkele jaren later ten val kon worden gebracht. Ook door toepassing van het individuele klachtenrecht dat echter onverbindend is, is aan het bestaan van een aantal onrechtvaardigheden en misstanden een eind gemaakt. Zo werd o.a. onder invloed van een door enkele Nederlandse militairen aangespannen procedure de Wet op de Krijgstucht op enkele punten gewijzigd.
Min of meer als tegenhanger van de Rechten van de Mens kan beschouwd worden de Inter American Commission of Human Rights. Door studie, onderzoek en eventueel bezoek aan landen waarover klachten zijn binnengekomen, wil deze Commissie trachten de naleving van de mensenrechten te bevorderen. Ook individuele klachten kunnen hier in behandeling worden genomen. Opgemerkt moet worden dat er tot dusverre door deze Commissie die namens 11 Amerikaanse Staten optreedt

werk . . . en

vrije tijd . . .

---

*(*In 1978 is voor de eerste keer de Sovjet-Unie in een openbare zitting van de V.N.-Commissie van de Rechten van de Mens aan de tand gevoeld. Als antwoord op vragen liet de Sovjet-vertegenwoordiger o.a. weten dat dissidenten niet zo slecht worden behandeld als meestal wordt voorgesteld en dat het bovendien normaal geacht moet worden dat het gedrag van ieder individu in overeenstemming is met het algemeen doel, het socialisme.*

nog weinig spectaculaire resultaten zijn geboekt. Ook bij de Afro-Aziatische landen is van een aanzet in de richting van codificatie van de Rechten van de Mens sprake, maar meer dan een aanzet is het niet.

8.

Zien we terug naar de ontwikkeling van de mensenrechten sinds 1945 dan moeten we constateren, dat het opstellen van internationale politieke normen en het realiseren van een stelsel van toezicht op de naleving ervan twee verschillende zaken zijn. Rapportage, het verstrekken van inlichtingen en aanbevelingen kunnen erg nuttig zijn, maar zijn kennelijk niet in staat een verdere schending van deze mensenrechten tegen te gaan. Met andere woorden controle op de naleving is weinig effectief. In dat opzicht moet gezegd worden dat het Europese systeem van de mensenrechten wat meer doeltreffend blijkt te zijn dan het mondiale, al dient men zich ook hier voor te hoge verwachtingen te hoeden (invloed van het beginsel van de nationale soevereiniteit, economische en politieke belangen, onbekendheid met de juridische mogelijkheden; sommige landen hebben het individuele klachtrecht niet erkend, te weten Griekenland, Turkije, Frankrijk, Malta en Cyprus). Ondanks de verheven normen voor de mensenrechten duurt het onrecht in de wereld voort (volgens sommigen wordt het zelfs erger, maar dat zal ook wel verband houden met het feit dat het meer in de kijker komt). In elk geval zijn elementaire schendingen van de politieke mensenrechten in landen als Chili, Argentinie en andere schering en inslag. Maar het zou van weinig objectiviteit getuigen wanneer men uitsluitend deze landen in staat van beschuldiging zou stellen. Ook in vele andere (communistische als niet-communistische) landen wordt op een goedkope wijze met de vrijheidsrechten van de mens omgesprongen (daar ontbreken vrije verkiezingen, vrijheid van meningsuiting, onafhankelijke rechters en/of worden mensen gemarteld). Zelfs in de democratische landen valt er op het handhaven van de politieke mensenrechten wel het een en ander af te dingen (behandeling van politieke gevangenen, achterstelling van bepaalde etische en andere bevolkingsgroepen enz.). Ten aanzien van de sociale mensenrechten is de wereld nog verder van haar idealen verwijderd. Voor een deel vanwege het feit dat de realisatie van deze rechten in materieel opzicht (nog) niet mogelijk is. Vergelijk ook de "Nieuwe Internationale Economische Orde".

Als gevolg hiervan blijft vaak ook de realisatie van de politieke mensenrechten een vrome wens. Zo kan men zich afvragen of het maar niet beter is wat minder hoog van de toren te blazen. Moeten we ons maar niet meer zo druk maken over de vele mooie maar ijdele plannen inzake de mensenrechten? Het antwoord op deze vraag moet evenwel ontkennend zijn. Zelfs al zal het niet mogelijk zijn het ideaal van de mensenrechten binnen afzienbare tijd te realiseren, we kunnen het als richtsnoer moeilijk missen. Als norm blijft het zijn waarde behouden en doet het zijn invloed gelden. Bovendien moet het als een winstpunt beschouwd worden dat er zich zo ondanks alle verschillen en tegenstellingen toch een zekere consensus heeft ontwikkeld, die als begin van een soort mondiaal politiek besef kan worden beschouwd. Hierbij dienen we ons er wel van bewust te zijn dat de bovengenoemde normen van vrijheid en gelijkheid niet tegelijkertijd gerealiseerd kunnen worden. Soms zal een zekere afweging noodzakelijk zijn. In het algemeen kan men zeggen dat het streven om zoveel mogelijk mensen tot hun recht te laten komen hier als voornaamste criterium moet dienen.
Ook moet opgemerkt worden dat een verdere humanisering van onze wereld niet uitsluitend of misschien zelfs niet voornamelijk een zaak van regeringsleiders is. Wat in onze tijd vooral nodig is is de politieke bewustwording van *alle mensen*. Alleen de aanwezigheid van een goed geïnformeerde publieke opinie die de politieke leiders ook op dit punt op hun verantwoordelijkheid kan wijzen, kan de wereld voor een verdere terugval in onmenselijkheid behoeden. Een goede politieke opvoeding is daarom in ons onderwijs een eerste vereiste geworden. Deze politieke opvoeding moet bovendien kunnen uitmonden in een weloverwogen politiek handelen, dat er o.a. op gericht is het onrecht in de wereld tot redelijker proporties terug te brengen. Wat dit laatste betreft willen we hier gaarne wijzen op organisaties als Amnesty International en soortgelijke, die op het terrein van de mensenrechten hun sporen al meer dan verdiend hebben en die op onze steun aanspraak kunnen maken.

In vele landen wordt nog op een goedkope wijze omgesprongen met de vrijheidsrechten van de mens.

Lesaanwijzingen voor de leerlingen

1. Lees het stuk goed door en vraag wat je niet duidelijk is.

2. Vragen en opdrachten (individueel of groepsgewijze).
- Probeer eens iets meer over de Stoa te weten te komen. Wat werd met het natuurrecht bedoeld?
- Welke moeilijke financiële en politieke situatie dwong Jan zonder Land er toe de Magna Charta te ondertekenen.
- Wat is de Verlichting?
- Wat is een absolutistische staatsgedachte. En een totalitaire?
- Wat zijn de drie Staatsmachten van Montesquieu? Hoe zijn ze in ons staatsbestel gescheiden? En in de V.S., Sovjet-Unie?
- Geef eens een definitie van politieke rechten en van sociale rechten. Welke zijn volgens jou het belangrijkste? Waarom zou men de eerste ook wel de klassieke rechten noemen?
- Wat zou men bedoelen met de spanningsverhouding tussen vrijheid en gelijkheid. Wat is het verdrag van Helsinki?
- Op blz. 2 staat dat men onder druk van de wreedheden tijdens de 2e Wereldoorlog zich opnieuw met de mensenrechten ging bezig houden. Aan welke wreedheden kun je hier denken?
- Vergelijk de Franse Verklaring van de Rechten van de Mens en van de Burger van 1789 met de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens in 1948. Welke overeenkomst, welke verschillen (zie geschiedenisboek).
- Artikel 26 van de Universele Verklaring Van de Rechten van de Mens luidt:
(1) Een ieder heeft recht op onderwijs; het onderwijs zal kosteloos zijn, althans wat het lager en beginonderwijs betreft. Het lager onderwijs zal verplicht zijn. Ambachtsonderwijs en beroepsopleiding zullen algemeen beschikbaar worden gesteld. Hoger onderwijs zal gelijkelijk openstaan voor een ieder, die daartoe de begaafdheid bezit.
(2) Het onderwijs zal gericht zijn op de volle ontwikkeling van de menselijke persoonlijkheid en op de versterking van de eerbied voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. Het zal het begrip, de verdraagzaamheid en de vriendschap onder alle naties, rassen of godsdienstige groepen bevorderen en het zal de werkzaamheden van de Verenigde Naties voor de handhaving van de vrede steunen.
(3) Aan de ouders komt in de eerste plaats het recht toe, de soort van opvoeding en onderwijs te kiezen, welke aan hun kinderen zal worden gegeven.
Waarom is dit artikel van de Universele Verklaring zo belangrijk?
- Wat is het verschil tussen de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en de Verdragen inzake de Rechten van de Mens?
- Waarom moet naar een geleidelijke doorvoering van de beginselen van de Universele Verklaring worden gestreefd?
- Probeer eens na te gaan welke politieke grondrechten in onze Grondwet voorkomen, noem eens enkele die ontbreken. Hoe staat het met de sociale grondrechten in onze grondwet?
- Waarom kwam er naast een mondiale aanpak van de mensenrechten ook een Europese (en een Amerikaanse)? Waarom is het jammer dat de Europese vrijheidsrechten nauwelijks hebben doorgewerkt in de a.s. herziening van onze grondwet? Waarom wordt er niet weer van het klachtenrecht gebruik gemaakt?
- Welke elementaire schendingen van de mensenrechten komen er in de wereld voor; in welke landen? Welke rol speelt hier de economie?
- Wat vind je van het antwoord van de Sovjet-vertegenwoordigers, afgedrukt op pag. 14 in noot *)?
- Wordt in ons land de vrijheid van meningsuiting te veel of te weinig beperkingen opgelegd. Argumenteer.
- Wat weet je van Amnesty International. Hoe kunnen we dit werk steunen?

3. *Beantwoord de volgende uitspraken:* zeer eens - eens - oneens - zeer oneens - weet het niet.

Het als maar spreken over politieke rechten zonder op de plichten te wijzen is onjuist.

Het streven naar grotere sociale gelijkheid leidt alleen maar tot een onverdraaglijke bureaucratie en doodt uiteindelijk alle persoonlijke initiatief.

Sociale democratie is belangrijker dan politieke democratie.

Multinationals bevorderen de wereldeenheid.

Het is de taak van de politie de democratie te bevorderen.

De doodstraf is in strijd met de Rechten van de Mens.

Het opstellen van Berufsverbote is een nationale en geen internationale zaak.

Politieke gevangenen mogen *nooit* worden uitgeleverd.

Democratie-bevordering . . .

Als we over discriminatie spreken denken we te veel aan mensen met een andere huidskleur en te weinig aan kinderen en vrouwen.

De ergste schendingen van de Rechten van de Mens komen voor in landen met een totalitair regime.

Boycot is geen goed middel tegen apartheid en andere vormen van schending van de mensenrechten.

Martelingen zijn onder bepaalde omstandigheden geoorloofd.

De studentenstop is in strijd met de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (art. 26) en dient onverwijld te worden opgeheven.

Politiek dient buiten de school te blijven.

Het optreden van Amnesty International en soortgelijke actiegroepen ondermijnt de democratie.

4. *Rollenspel.*
Bv. we moeten als Commissie voor de Rechten van de Mens beslissen over het al of niet uitwijzen van leden R.A.F. of over de vraag of er geen algemeen verbod voor geweldprogramma's op TV en film dient te komen.

5. Lees het stuk nog eens over en maak dan een spiekbriefje van plm. een halve bladzijde.

Aanbevolen literatuur:

Rechten van de Mens, uitgave Politiek Jongeren Kontakt, Keizersgracht 209, Amsterdam.
Een recht, twee averecht 1977, Amnesty International.
Rechten van de Mens in mondiaal en Europees perspectief, Ars Aequi Libri, Nijmegen 1978.
De Universele Verklaring en de Internationale Verdragen der V.N. van de Rechten van de Mens, met een inleiding van mr. Th. C. van Boven, Amsterdam 1973.
De Internationale Bescherming van de Rechten van de Mens, door dr. A. H. Robertson, H. D. Tjeenk en Willink, Groningen 1973.

Adressen:

Amnesty International, Derde Hugo de Grootstraat 7, Amsterdam, 020-847905.
Nederlands Instituut voor Vredesvraagstukken, Alexanderstraat 7, Den Haag, 070-469412.
Nederlands Juristen Comité voor Mensenrechten (NJCM), secretariaat: Hugo de Grootstraat 27, Leiden, 071-149641.
Voorlichtingsdienst voor de Verenigde Naties, Koninginnegracht 140, Den Haag, 070-602309.
Unesco Centrum Nederland, Oranje Nassaulaan 5, Amsterdam, 020-730100.

Deze lesbrief "Dertig Jaar Rechten van de Mens" is uitgegeven door het Unesco Centrum Nederland, Oranje Nassaulaan 5 te Amsterdam.
Tekst: dr. S. C. Derksen.
Redactie: mr. J. H. Smeets, mr. F. H. Tunnissen.

GRAWATA

Lief Gebroken Hartje uit Paradera,

"Gaat heen en vermenigvuldigt u" en toch door de pastoor de tuin uit geschopt? En je weet nu niet meer wat je moet doen? Ik zal het je zeggen: Eerst heen gaan en dan pas gaan vermenigvuldigen en niet proberen het andersom te doen. Stuur een kaartje t.z.t.

●

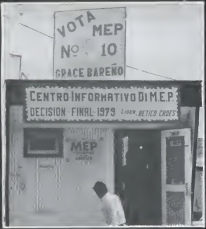
(INGEZONDEN)
Ik ben ongewapend, bezit geen blusmiddelen, word dagelijks besmet door mijn leerlingen, kan worden dood gereden door een dronkenlap op weg naar mijn werk, kan van het dak van mijn huis vallen, kan me branden aan het gas . . .
Ik, de weerloze, verkeer in voortdurend gevaar. Wie komt er dus het meest in aanmerking voor gevarengeld?
OK!!

●

Ho Sin Loy ta finansiá kampaña di Roy i Remi.
Roy a primintié di lo lagé traha un sportkomplex mnchu mas grandi ku esun di Brievengat na Korson, komo diputado di deporte.
Remi a siguré ku ora e koi mando, e lo duné e djop di basha e kas di Chance abou (despues ku e bolbe Saba).

●

Poko stuurman den nan karera a yega di pega asina tanto barko manera Chance . .

Mala lenganan ta bisa ku MEP ta uza e lema DESISHON FINAL e aña aki, pasobra si nan saka mayoría nan lo abolí elekshonnan. Asina ta bal vota pa delaster biaha . . .

●

Opiniounan di "insiders" den polítika ta ku MEP ta keda e partido ku mas peso pa e elekshon aki. No wonder, ku kandidatonan manera John, Daniel i Roland, ta ken por ku nan?

●

E partido sorpresa a disidí di bai kampaña pa Nel . . .

●

Boy Rozendal a bisa su kabinete: Ban kas bek.

●

Prima pa peliger a bira yin di peliger.

ABONNEMENT

Geachte lezer,
Als u zich wilt abonneren op Skol i Komunidat, vul dan onderstaand formulier in en stuur het zo snel mogelijk naar het volgende adres:

SKOL I KOMUNIDAT, REAMURSTRAAT 2, ORANJESTAD, ARUBA, NED. ANT.

Wij verzoeken u uw check samen met het formulier te versturen.
Ook kunt u het geld storten op onze bankrekening: A.B.N. nr. 31.47.886.

JA. Ik wil mij abonneren op het maandblad Skol i Komunidat voor de prijs van:

- ☐ *Antillen:* NAf. 12,50 per 10 nummers
- ☐ *Nederland:* NAf. 16,— per 10 nummers
- ☐ *Overige landen:* NAf. 17,— per 10 nummers

(a.u.b. aankruisen wat op u van toepassing is).

NAAM: ....

ADRES: ....

....

Gelijktijdig
- ☐ *stuur ik een check*
- ☐ *stort ik het bedrag op uw bankrekening.*

Handtekening ....

ABONO

Kerido lektor,
Si bo ta interesá pa aboná riba e revista Skol i Komunidat, yena e formulario aki bou i mandé mas pronto posibel pa nos na e sigiente adres:

SKOL I KOMUNIDAT, REAMURSTRAAT 2, ORANJESTAD, ARUBA.

Nos ta suplikabo pa manda bo check huntu ku e formulario.
Tambe ta posibel pa depositá e suma riba nos kuenta bankario: A.B.N. nr. 31.47.886.

Si, mi ta interesá pa aboná riba e revista Skol i Komunidat pa e prèis di:

- ☐ *Antiyas:* NAf. 12,50 pa 10 numero
- ☐ *Hulanda:* NAf. 16,— pa 10 numero
- ☐ *Otro paisnan:* NAf. 17,— pa 10 numero

(Por fabor, marke un x den loke ta aplikable pa bo).

NOMBER: ....

ADRES: ....

....

Adhuntu mi ta
- ☐ *manda un check*
- ☐ *depositá e suma riba boso kuenta bankario*

Firma ....